

Nr. 1(171)

Bazūne

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2026. gada 5. janvāris

SADARBĪBA AR TURPINĀJUMIEM

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

Parasti gadu mija manī rosina sajūtas, ka atveru jaunas durvis, pa kurām izeju no veciem darbiem atsvabināta un enerģijas pilna uzsākt jaunus. Tomēr šis gads ir izņēmums. Pāreja uz šo gadu notikusi kā pa tiltu, nevis durvīm. Un tas ir lieliski!

Gada nogalē iesāktie darbi un to izraisītās pozitīvās emocijas joprojām ir dzīvas. Joprojām esam sadarbības fāzē gan ar *Nordplus* starptautisko projektu, gan ar aizsākto iestādējumu kopā ar Dienas aprūpes centra «Cēriņu tilts» jauniešiem.

Turklāt 2025. gada beigās LNerB saņēma īpaši iepriecinošu ziņu. Mūsu darbs ar vieg-

lās valodas grāmatām ir pozitīvi novērtēts un septiņas mūsu bibliotēkas izdotās grāmatas vieglajā valodā ir nominētas IBBY (*International Board on Books for Young People*) izlasei «Outstanding Books for Young People with Disabilities».

Izvērtēšanu veica Latvijas Bērnu un jaunatnes literatūras padome no visām Latvijā izdotām grāmatām vieglajā valodā

Šī izlase ir starptautisks projekts, kura mērķis ir izcelt izcilas grāmatas bērniem un jauniešiem ar invaliditāti vai grāmatas, kas atspoguļo invaliditātes tēmu. Martā padomes nominētās grāmatas ceļos uz IBBY biroju Bāzelē. Konkursa rezultāti būs zināmi vien 2027. gadā, tomēr jau tagad varam turēt īkšķus par mūsu grāmatām.

BIBLIOTĒKAS ZIŅAS

2025. GADĀ LASĪTĀKĀS GRĀMATAS

Ieva Jēkabsons

bibliotekāre-sociālo mediju speciāliste

Pirmais šī gadsimta ceturksnis ir noslēdzies — esam iesoļojuši 2026. gadā. Bet 2025. gads taču bija viens varens gads, vai ne? Pilns interesantām grāmatām un aizraujošiem notikumiem un izstādēm...

Mums vienmēr prieks jūs visus redzēt bibliotēkas pasākumos. Un prieks redzēt to gaismiņu jūsu sejās, kuru nesat sev līdzi, kad pasākums beidzies. Ko gan vēl vairāk «Gaismas pils» varētu vēlēt, kā iedegt gaismiņu arī citos? Šobrīd pasaulē par daudz ir tumsas un bēdu, tāpēc ir prieks, ka varam to kaut nedaudz kļiedēt.

Piedāvāju uzzināt, kāds tad 2025. gads bijis grāmatās. Viens nu ir skaidrs — jūs esat iemīļojuši latviešu literatūru, jo tā, kā pagājušajā gadā, vēl nekad nav bijis — topā viena vienīga latviešu oriģinālliteratūra!

Lasītākā **audiogrāmata** 2025. gadā bija Zanes Daudziņas «Bērnudienas Komunālijā». Grāmatas redaktore Bārbala Simsone par šo grāmatu saka tā: *«Komunālā dzīvokļa mikropasaule, skatīta mazās Zanes acīm, ir stāsts, kas vienlaikus liek smieties balsī un vedina uz pārdomām. Trāpīgās etidēs izspēlētais padomju laika sadzīves absurda teātris raisa vienlaikus uzjautrinājumu un smeldzi. Līdzās latviešu rakstnieku klasiskajām bērnbas atmiņām tagad nostājas arī «Bērnudienas Komunālijā» — ne mazāk saulainas, ne mazāk skarbas, bet izstāstītas ar uzvarošu humoru un mīlestību.»*

Otra lasītākā grāmata audio formātā bija Baibas Baikovskas «Elfa — suns, ne cilvēks». Grāmatā ir apkopoti sirsnīgi stāsti pa laboratora retrīvera šķirnes kucīti Elfu, kas jau vairāku gadu garumā kā suns-asistents ne tikai palīdz autorei ikdienas gaitās un darbā, bet ir arī labākā draudzene.

Godpilnajā trešajā vietā ierindojas Luras Vinogradovas «Vārnas» — emocionāli piesātināts, skarbi patiens garstāsts, kura centrā ir bērnuma audzēknes Sannas un viņas meitas Lias likteņi.

Lasītākā **palielinātās drukas** grāmata aizvadītajā gadā bija Kristīnes Lubāniņas «Karma atlikumu neizdod». Kāds pensionārs rīta agrumā izved pastaigāties suni. Tas viņu vedina uz tiltu pār upīti, un tur vīrs ierauga... Tas liek asinīm dzīslās sastingt un izjauc mazpilsētas mierīgās dzīves plūdumu. Par to, kas ir «karma» jādodomā galvenajiem varoņiem Jēkabam un Kārlim — jaunības neapdomība un vieglprātība nes sev līdzī mokošas, reizēm pat traģiskas sekas. Tās pilnībā ir jāizdzīvo katram pašam — par visu naudu, jo «karma atlikumu neizdod».

Otrajā vietā — Lias Guļevskas un Sandras Landorfas «Viktors Lapčēnoks. Dziesmas bruņinieks». Grāmatas autore Lia Guļevska par grāmatu saka: *«Viktors Lapčēnoks. Viņš mums tāds ir viens. Dziedātājs, kuram Raimonds Pauls rakstījis un uzticējis savas skaistākās dziesmas. Izcila balss, perfekta dikcija, pašcienas pilna stāja, mīlestības pilna sirds, ko klausītājs nemaldīgi sajūt arī ar savējo.»*

Savukārt trešajā vietā Andas Kaļinkas «Beduīna līgava». Bogdans strādā slimnīcas morgā, kur vēlā vakara stundā viņš sastop jaunu sievieti. Mare turp devusies apmeklēt savu vecmāmiņu — dzīvesprieka pārpilnu sievieti, kas bijusi viņas bērnības vienīgais siltuma avots, bet nu ir uz nāves sliekšņa.

Lasītākā grāmata **Braila rakstā** 2025. gadā bija Māra Bērziņa «Nākotnes kalējs». Tas ir romāns par latviešu rakstnieku, daudzu romānu, stāstu un lugu autoru, Latvijas PSR Tautas komisāru padomes, Latvijas PSR Ministru Padomes, PSRS Augstākās Padomes Tautību padomes priekšsēdētāju Vili Lāci (1904–1966).

Otrajā vietā — Dzintara Tilaka «Kaijas ligzda». Tas ir piedzīvojumu romāns pieaugušajiem, un stāsta par latviešiem, kas spēles vai antropoloģiska eksperimenta ietvaros nokļuvuši uz vientuļas salas Baltijas jūrā, lai ar vairākām citām grupām sacenstos par iespēju tikt pie prāvas naudas summas. Viņi ir pieci — viens kungs un četras dažāda vecuma un rakstura dāmas. Viņi mēģina gadu izdzīvot ekstremālos apstākļos. Taču kaut kas noiet greizi.

Trešā lasītākā grāmata Braila rakstā bija Vaira Ozola «Pazudusi meita». Grāmatas darbība sākas, kad jau vairākas dienas ir pazudusi sešpadsmitgadīgā Ilze, un, kur viņu meklēt, nevienam nav ne jausmas. Kad izmisušie vecāki vēršas policijā, lietu uztic jaunajam izmeklētājam Aivaram, kurš turklāt kļuvis par īrnieku pazudušās meitenes

ģimenes mājā. Pēdas ved dažādos virzienos, pie dažādiem cilvēkiem, taču Aivaram arvien vairāk šķiet, ka kaut kas nav kārtībā pašā Ilzes ģimenē...

Lasītākā grāmata **vieglajā valodā** pagājušajā gadā bija Rūdolfā Blaumaņa «Velniņi». Tā ir pasaka par diviem velniņiem, kuri, neklausot vecākus, atstāja Elli un devās iepazīt pasauli.

Otrā lasītākā grāmata vieglajā valodā — MI «Mazie stāsti». Grāmatā ir 3 stāsti vieg-

lajā valodā, otrajā līmenī. Stāsti ir par nepadošanos, bailēm, draudzību. Tekstus sacerēja un ilustrācijas veidoja mākslīgais intelekts (MI) vārdā Gvido.

Savukārt trešajā vietā latviešu tautas pasaka «Eža kažociņš». Tā ir pasaka par to, ka arī mazs ciniņš var gāzt lielu vezumu.

Tāds nu izskatās tas 2025. gads lasītākajās grāmatās. Lai arī jaunais ir tikpat aizraujošs, un lai jums izdodas atrast jaunu mīļāko grāmatu!

DARBS UN KOMANDA, KAS IEDVESMO

Edijs Fuksis

Braila un pielāgotās drukas nodaļas redaktors

Pagājušajā gadā mūsu nodaļai apritēja jau divdesmit gadi kopš tās dibināšanas — vesels laikmets, kas sevī ietver neskaitāmus stāstus, pieredzes un pārmaiņas. Es nestrādāju no nodaļas pastāvēšanas pirmsākumiem, taču esmu daļa no procesa, ko gadu gaitā ir veidojuši vairāki redaktori, maketētāji, korektori un citi kolēģi, katrs atstājot savu nospiedumu nodaļas vēsturē. Ir bijuši dažādi pārmaiņu posmi, ir mainījušās tehnoloģijas, darba metodes un cilvēki, tomēr pats būtiskākais ir palicis nemainīgs — mūsu attieksme, atbildība un pārliecība par to, cik svarīga ir dažādu tekstuālu resursu pieejamība, un iespēja ikvienam cilvēkam būt līdzvērtīgam lasītājam. Vērtības, uz kurām nodaļa ir radīta, ir saglabātas, un tieši tās ir kļuvušas par stingru pamatu arī šodien.

Nodaļas darbs nav tikai pienākuma apziņa, tā ir norise un klusa, bet noturīga pārliecība. Tā ir uzticēšanās procesam, kas katru dienu norit starp dažādiem simboliem, vārdiem, grāmatu lappusēm un cilvēkiem.

Kad 2005. gada 1. novembrī tika dibināta Braila raksta nodaļa [sākotnējais no-

daļas nosaukums — *red. piez.*], Latvijā tikai sāka veidoties izpratne par pieejamības nozīmi. Toreiz šādas nodaļas izveides vērienīgums, sarežģītība, runas par iekļaušanu un saliedētību, konkurētspēju un pakalpojumu daudzveidību daudzos noteikti izraisīja ne tikai interesi, bet arī lielu skepsi, vai kaut kas tāds ir iespējams un vēl bibliotēkā. Taču pašā pamatā viss bija par visam vienkārši — nodrošināt, lai cilvēki, kuri lasa Braila rakstā, nekad nepaliktu bez literatūras, bez stāstiem, bez vārdiem, kuros paslēpties, atrast sevi vai atklāt ko jaunu.

Gāja gadi, un nodaļas vadītāja Gunta Bite kopā ar bibliotēkas direktori Andru Jākobsoni arvien skaidrāk apzinājās, ka mūsu lasītāju auditorija varētu būt ne tikai viena vienveidīga grupa, bet gan daudz plašāka, ar dažādiem lasīšanas sarežģījumiem. Tā arī attīstījās mūsu darba process — sākām pamazām pielāgot literatūru trīs nepieciešamos formātos, kas patiesībā ir trīs atšķirīgas, bet vienlīdz vērtīgas mijiedarbības caur tekstu un cilvēku.

Braila raksts ir mans lasīšanas un rakstīšanas sākums, mans pamats un mana ikdienas darba procesā mūsu nodaļā. Tas ir darbs, kas prasa īpašu pacietību, absolūtu precizitāti un dziļu izpratni par neredzīga cilvēka lasīšanas un rakstīšanas noteiku-

miem, Braila raksta nozīmi un atbildību. Katrs Braila raksta punkts ir svarīgs. Katrs Braila raksta simbols ir kā apsolījums lasītājam, ka saturs, kas tiek reproducēts Brailā, būs nepārprotami uztverams un saprotams. Ne velti nodaļas vadītāja ir viena no vadošajām Braila raksta speciālistēm Latvijā, un tieši pie mums nodaļā bieži vēršas pēc padoma par uzrakstiem Braila rakstā uz zāļu kastītēm, publiskajā telpā un vides objektos. Jo Braila raksts nav tikai grāmatās — tas ir daļa no pieejamas un cienpilnas ikdienas neredzīgam cilvēkam.

Savukārt palielinātā druka ir kļuvusi par nozīmīgu pielāgota teksta formātu, lai lasītājs varētu labi saredzēt rakstīto tekstu un atvieglotu dzīvi tiem, kuriem redze ir kļuvusi vājāka, bet vēl ir saglabājusies vēlme un iespēja lasīt ar acīm.

Lieli, skaidri burti, pareizs kontrasts, papīra izvēle — tam visam ir būtiska nozīme. Tie ir apzināti soļi, kas palīdz cilvēkam nepazaudēt saikni ar grāmatu, tekstu un iztēlē pabūt pašam ar sevi.

Jau vairākus gadus nodaļa pielāgo dažādus resursus vieglajā valodā. Viegļā valoda ir vienkāršota, pārdomāta, izprotoša saziņa. Tā ir process, kas palīdz saprast nozīmi būt iesaistītam dažādās dzīves situācijās. Ne visi uztver tekstu vienādi, ne visi var orientēties sarežģītās teikumu konstrukcijās un izteikumos. Tāpēc mūsu darbs vieglajā valodā ir kā atvērtas durvis tiem, kuri līdz šim varbūt ir palikuši ārpus informācijas izpratnes. Mēs pielāgojam

tekstus, lai tie ir saprotami ikvienam, lai literatūra būtu pieejama visiem. Mēs padarām saturu pieejamu, nezaudējot tā būtību.

Domāju, ka šajā nodaļā neesmu nonācis nejauši. Šī vieta, šis darbs, ko esmu veltījis vairāku gadu garumā ir pateicoties mani kolēģiem, kuri ir mans atbalsts. Par vidi, kurā varu ne tikai strādāt, bet arī augt, just, domāt un būt noderīgs esmu pateicīgs ikvienam, kas mani atbalsta.

Mans novēlējums ikkatram, kas lasa šīs rindas, ir pavisam vienkāršs — lai dzīves ceļš jūs aizved tieši tur, kur jūs varat justies vajadzīgi, saprasti un novērtēti.

Mēdz teikt, ka vide veido cilvēku. Es ticu un zinu, ka ir arī pretēji — cilvēks veido vidi sev apkārt. Un mūsu nodaļa ir izcils piemērs tam, ko esam veidojuši mēs, cilvēki ar rūpēm, profesionālu prasmi, sirdsapziņu, pacietību un ticību tam, ka pielāgota literatūra nav tikai tukši vārdi. Tā visticamāk ir sava veida misija.

Darbs, ko darām, nav viegls. Tas prasa zināšanas, atbildību, precizitāti un brīžiem arī radošumu tur, kur tas šķiet gandrīz ir neiespējami. Taču pāri visam tas prasa iejūtību un empātiju. Tieši tāpēc es domāju, ka neviens no mums šeit nav nonācis nejauši.

Es novēlu mūsu nodaļai arī turpmāk palikt par vietu, kur rakstītais patiesi dzīvo — nākamajām paaudzēm, mūsu atmiņām un mūsu vēsturei.

The logo for 'Bazūne' features the word in a stylized, handwritten font. Above the letters 'u' and 'n' is a graphic of a rolled-up scroll or a quill pen.

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avīzīte**

Izdota Braila un pielāgotās drukas nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.

Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@lnrb.gov.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā *Digitālā bibliotēka*

Tālr. 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.

Janvāris

Pr	Ot	Tr	Ce	Pk	Se	Sv
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Februāris

Pr	Ot	Tr	Ce	Pk	Se	Sv
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

Marts

Pr	Ot	Tr	Ce	Pk	Se	Sv
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Aprīlis

Pr	Ot	Tr	Ce	Pk	Se	Sv
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Maijs

Pr	Ot	Tr	Ce	Pk	Se	Sv
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Jūnijs

Pr	Ot	Tr	Ce	Pk	Se	Sv
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Jūlijs

Pr	Ot	Tr	Ce	Pk	Se	Sv
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Augusts

Pr	Ot	Tr	Ce	Pk	Se	Sv
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Septembris

Pr	Ot	Tr	Ce	Pk	Se	Sv
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Oktobris

Pr	Ot	Tr	Ce	Pk	Se	Sv
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Novembris

Pr	Ot	Tr	Ce	Pk	Se	Sv
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Decembris

Pr	Ot	Tr	Ce	Pk	Se	Sv
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

BAZŪNE

PIELĀGOTO GRĀMATU VEIDI:

❖ AUDIO FORMĀTĀ

Audiogrāmatas var pasūtīt pa tālruni 67514513, e-pastu pasts@lnerb.gov.lv, bibliotēkā uz vietas vai lejupielādēt tās bibliotēkas sistēmā **BALSS**. Par grāmatu saņemšanas vietu var izmantot arī jebkuru citu publisku bibliotēku.

❖ PALIELINĀTĀ DRUKĀ

Bibliotēkā ir plašs krājums ar grāmatām palielinātā drukā.

❖ BRAILA RAKSTĀ un DIGITĀLĀ BRAILA FORMĀTĀ

Grāmatu Braila (neredzīgo) rakstā krājumā ir bērnu literatūra, biogrāfijas, uzziņas literatūra, dzeja un daiļliteratūra, t.sk., taktilās grāmatas un grāmatas ar taktilajām ilustrācijām. Sākot ar šo gadu tās piejamas arī digitālā formātā.

❖ VIEGLAJĀ VALODĀ

(šādas grāmatas izsniedzam visiem lasītājiem bez ierobežojumiem)

Grāmatu vieglajā valodā krājumā ir gan iepirkās, gan adaptētās, tulkotās un pašu sarakstītās grāmatas.

❖ ZĪMJU VALODĀ

(šādas grāmatas izsniedzam visiem lasītājiem bez ierobežojumiem)

Grāmatas zīmju valodā ir gan drukātā veidā, gan video formātā.